Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Asiantuntijalausunto
Ympäristöministeriö
Neuvotteleva virkamies
Penina Blankett

13.9.2021

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta (MmV)
Vastausosoite: MmV@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntö HE 114/2021

Ympäristöministeriön lausunto hallituksen esityksestä Euroopan meri- ja kalatalous ja vesiviljelyrahastolaista (HE 114/2021)

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä Euroopan meri- ja kalatalous ja vesiviljelyrahastolaista.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta (EMKVR). Samalla kumottaisiin voimassa oleva Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettu laki. Lakia sovellettaisiin Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta rahoitettavan Suomen ohjelman 2021–2027 valmisteluun, hallinnointiin, arviointiin, seurantaan, yhteensovittamiseen ja toimeenpanoon. Esitys perustuu yhteisesti hallinnoitavia rahastoja koskevista yleisistä säännöksistä sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annettuihin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiin.

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmaa 2021–2027 on valmisteltu erillisessä työryhmässä, johon kuuluu yli 20 edustajaa muista ministeriöistä ja sidosryhmistä, kuten kalatalous- ja ympäristöalan järjestöistä. Työryhmässä on käsitelty myös kansallisen lakiesityksen luonnoksia. Lisäksi lakiluonnosta on käsitelty kaupallisen kalastuksen, vesiviljelyn ja kalan jalostuksen ja kaupan kehittämisryhmissä sekä kansallisen meripolitiikan rahoituksen ohjausryhmässä. Lakiesitystä on lisäksi käsitelty hallinnon sisäisissä palavereissa esityksessä mainittujen välittävien toimielinten kanssa.

Ympäristöministeriö on tutustunut päivitettyyn esitykseen ja lausuu tästä seuraavasti.

Ympäristöministeriöllä ei ole huomauttamista lakiesityksessä esitettyyn EMKVR:n kansalliseen hallinnointiin liittyen. Ympäristöministeriölle ei myöskään ole huomautettavaa siihen, että ELY-keskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen toimivaltaan tai keskinäiseen työnjakoon välittävinä toimieliminä ei esitetä muutoksia.

Ympäristöministeriö pitää lakiesityksen 17 § esitettyyn tuen myöntämiselle yhdennetyn meripolitiikan toimenpiteisiin hyvänä. On tärkeää, että valtioneuvoston kanslia toimisi edelleen käyttösuunnitelman vahvistavana tahona erityisasetuksen 31-34 arktikloissa tarkoitetuille toimenpiteille. Tässä pykälässä on myös huomioitu nyt päättyvän rahoituskauden aikana hyväksi koetut järjestelyt meripolitiikkarahoituksen ohjausryhmän toiminnassa ja rahoituksessa.

Ympäristöministeriö katsoo, että merenhoitoa tulisi nostaa selkeästi esille. Merenhoito, eli meristrategiapuitedirektiivin toimeenpano, on EUn yhdennetyn meripolitiikan ympäristöpilari, jonka tavoitteena on meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen. EMKVR –asetuksessa mainitaan meriympäristön hyvä tilan saavuttaminen yhtenä EMKVR -rahoituksen tavoitteena.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että rahoituslakiehdotuksen osalta on huomioitava, että kaikkien EU:n menojen on noudatettava Pariisin sopimuksen tavoitteita ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal) luonnon monimuotoisuuden heikentämiskieltoon (Do no significant harm) ja EU:n biodiversiteettistrategia vuoteen 2030. Näitä ei ole huomioitu lakiesityksessä ja jää epäselväksi

onko näitä huomioitu lainkaan. Ympäristöministeriö esittää, että lakiesityksen perusteluita täsmennetään tältä osin.